

Dr. Th. Lic. Scr. S. Izidors Ancāns (1896-1969)

Teoloģijas doktors un Svēto Rakstu licenciāts Izidors Ancāns dzimis 1896. g. 16. jūlijā Līvānu draudzē Mōlkalna sādžā. Viņa vecāki Gabriels un Anna bija zemkopji. Izidors, kā viņš pats raksta savās atmiņās, dzimis rijā, jo tai laikā tēvs un brālis, izdalījuši zemi, cēla māju citā vietā.

Jau agrā bērnībā Izidors izrādījis lielu interesi par grāmatām. Tēvs, linus kulstot, stāstīja pasakas, bet māte, vērpjot dziju, dziedāja tautasdziesmas.

1906. g. Līvānu baznīcā, kur tolaik kalpoja prāvests Vitālijs Treibšo, Izidors pieņēma pirmo Sv. Komūniju. Jau nākamajā gadā zēns uzsāka mācības I pakāpes pamatskolā Dubnas kreisā krasta Muktupāvelos. Zēnam bija jāpārvar daudz grūtību, lai pārklātu pāri upei, sevišķi palu laikā. 1910. gadā viņš pabeidza trīs klašu skolu un līdz 1914. gadam mācījās Līvānu kolā.

1914. g. 11. jūnijā, sajūtot paaicinājumu uz ga-

rīgo kārtu, jauneklis iestājās Pēterpils Garīgajā seminārā. 1916. g. 5. martā Izidors saņēma 4 zemākās svētības. Visapkārt plosījās I Pasaules karš, turklāt vēl revolūcija Krievijā. Sakarā ar šiem notikumiem un paredzēto Garīgā semināra slēgšanu Izidors izstājās no semināra un nākamajā gadā iestājās poļu leģionā. No Pēterpils leģionu pārsūtīja uz Baltkrieviju un likvidēja. I. Ancāns pārbrauca uz Daugavpili un iestājās krievu armijā, kur viņu norīkoja darbā kancelejā. Taču 1920. g. poļi ieņēma Daugavpili un Izidoru aizveda gūstā. Pēc atbrīvošanas no gūsta viņš atgriezās dzimtenē un uzsāka darbu Ludzā par valdes sekretāru.

Pēc Garīgā semināra nodibināšanas Aglonā I. Ancāns iestājās tajā un 1922. g. 1. aprīlī tika iesvētīts par priesteri. Baltajā svētdienā - sv. Jura dienā - Līvānu dievnāmā I. Ancāns vecākiem un lielam ticīgo pulkam klātesot, svinēja savu pirmo Sv. Misi.

Jaunā priesterā pirmā darbavieta bija

Nepriecājies, izdarījis labu, nerunā par to, jo viss lielais iznīkst.

 pie dekāna P. Apšinieka Viļakā, tad Nautrānos pie dekāna Gr. Zača, vēlāk Aglonā par prāvestu un vikāru, jo draudzes prāvestam D. Jasinskim tajā laikā bija daudz pienākumu bīskapa kūrījā.

1923. g. 14. novembrī viņš saņēma bīskapa A. Springoviča norikojumu doties uz Romu studēt teoloģiju un Svētos Rakstus. Nepilni seši gadi pagāja studijās. 1929. g. jūlijā I. Ancāns nokārtoja pēdējos eksāmenus un atgriezās Rīgā jau kā teoloģijas doktors un Svēto Rakstu licenciāts. Tūlīt bīskaps viņu iecēla par Rīgas Garīgā semināra profesoru.

1933. gadā I. Ancānu norīkoja par Aglonas ģimnāzijas inspektoru, nākamajā gadā - par skolu kapelānu Ludzā. Savukārt Izglītības ministrija 1935. g. viņu iecēla par Krāslavas ģimnāzijas direktoru.

1940. g. 12. oktobrī, ienākot krievu armijai, viņu atbrīvoja no direktora pienākumiem. Vācu okupācijas laiku viņš pavadīja Krāslavā, kur palīdzēja sakārtot izpostīto baznīcu, Sv. Donāta kapelu u.c.

1942. g. decembrī metropolīts A. Springovičs viņu iecēla par skolu kapelānu Varakļānos pie dekāna K. Kaļinkas, bet jau 1943. g. jūlijā I. Ancāns uzsāka kalpot Daugavpilī. Tajā pat gadā viņš ieradās Jelgavā, kur pārdzīvoja briesmīgo Jelgavas bombardēšanu. Skaistā un vēsturiskā Jelgavas katoļu baznīca bija drupās.

Pamazām atjaunojās dzīve kara izpostītajā Jelgavā. Taču sākās I. Ancāna ciešanu gadi, kas plaši aprakstīti viņa atmiņās.

1950. g. 29. maijā viņu apcietināja un tā paša

gada 2. decembrī notiesāja «par dzimtenes nodevību» ar brīvības atņemšanu uz 10 gadiem, izsūtījumu un mantas konfiskāciju. 1956. g. viņš atgriezās Latvijā un kalpoja par prāvestu Kuldīgā, bet 1966. g. tika iecelts par Jelgavas dekānu un Rīgas Garīgā semināra rektoru. Taču daudzie pārdzīvojumi un ciešanas bija stipri iedragājuši viņa veselību. 1969. g. 12. jūlijā dekāns I. Ancāns pārkāpa mūžības sliekšni.

Apbedīšana notika 16. jūlijā - viņa dzimšanas dienā. Sēru dievkalpojumu vadīja bīskaps (vēlāk kardināls) J. Vaivods. Viņu apbedīja Jelgavas vecajos kapos, piedaloties vairāk nekā 60 garīdzniekiem un daudziem ticīgajiem.

Dekāns I. Ancāns bija ļoti draudzīgs, sabiedrīks, atsaucīgs, saprātīgs un necils. Viņš bija viegli pieejams un izpalīdzīgs, tāpēc viņu cienīja ticīgie, sevišķi jaunatne.

1991. g. 9. jūlijā Izidoru Ancānu rehabilitēja. Rehabilitācijas apliecību parakstīja toreizējais ģenerālprokurora vietnieks J. Skrastiņš.

Šogad aprit 100 gadu kopš Izidora Ancāna dzimšanas dienas. Notikumam gatavojas viņa bijušie audzēkņi, Garīgā semināra profesori, dzimtā Līvānu draudze un Jelgavas draudze, kur atrodas viņa atdusas vieta. Varētu vēlēties, lai jelgavnieki biežāk apkoptu sava dekāna I. Ancāna atdusas vietu.

Lai mūsu lūgšanas un Sv. Komūnijas tiek veltītas par šī izcilā priesteru I. Ancāna dvēseles mieru!

Alberts Budže,

Tilžas prāvests